

Co jsme slyšeli a viděli

Rožnov, Střítež: 3.9.2017

Kazatel: Josef Hurta

Čtení: Ž 78, 1 – 8

Text: 1 Janova 1, 1 *Co bylo od počátku, co jsme slyšeli, co jsme na vlastní oči viděli, na co jsme hleděli a čeho se naše ruce dotýkaly, to zvěstujeme: Slovo života.*

Začíná nový školní rok, děti jdou po prázdninách opět do školy, a škola, to znamená především učení. Nejinak je tomu v křesťanské víře. I Ježíšova poslední slova před jeho nanebevstoupením mluví o učení: „Jděte po všem světě a uče všechny národy.“ To říká Ježíš těm, kdo se sami u něj vyučili, tedy svým učedníkům. Často i v Novém zákoně je křesťanství nazváno prostě učením. Znakem prvotní církve bylo to, že vytrvale poslouchali učení apoštolů. A nebyli to pochopitelně školáci, u kterých tak nějak předpokládáme, že se musí ještě hodně učit. Byli to dospělí lidé, kteří ale chodili do shromáždění církve, aby poslouchali apoštolské učení. Aby věděli, o čem ta křesťanská víra vlastně je. Není to tak, že jako mávnutím kouzelného proutku prostě uvěřím v Krista a nic víc nepotřebuji. Předávání křesťanské víry je určitě také předávání znalostí, zkušeností, moudrosti a poznání. Rozhodně ale nejde o nějakou bohapustou teorii nebo suchá dogmata. Pisatel 1. epištoly Janovy to říká zcela otevřeně: „Co bylo od počátku, co jsme slyšeli, co jsme na vlastní oči viděli, na co jsme hleděli a čeho se naše ruce dotýkaly, to zvěstujeme: Slovo života.“

Pojďme si to rozebrat podrobně. Obsahem křesťanského zvěstování je to, „co bylo od počátku“. Co se myslí tím: „od počátku“? Bratři a setry, nejde o nic menšího, než o počátek, příčinu a prapůvod všeho. V Janově evangeliu se říká, že na počátku bylo slovo, logos, jakési heslo, klíč, který otevírá smysl a tajemství všeho stvoření. A Jan postupně dokazuje, že klíčem ke smyslu stvoření je Kristus. Jinými slovy, na tomto světě jsme skrze něho a pro něho. V něm je smysl lidské existence. To znamená zcela konkrétně: nežijeme pro svou práci, nežijeme pro své děti, nežijeme pro svoji zábavu, nežijeme díky náhodě a už vůbec nežijeme jen tak sami sobě. Jsme tu, protože nás tu Bůh chtěl mít a chtěl nás tu mít pro sebe. Říká nám to skrze Krista. Kristus je jakýmsi klíčem, návodem, řešením a vysvětlením pro náš život. Řečeno nejvýstižněji slovy dnešního textu: Kristus je „slovem života“. Kristus je jakýsi oživující „šém“, něco, bez čeho jsme pouhá hlína, prach ze země, shluk bílkovin nebo prostě jen živočišný druh.

Chceme-li si utvořit jasnější představu o tom, co je to slovo života, uvažujme nejprve nad tím, co by bylo slovo smrti. Tedy slovo, vedoucí ke smrti, slovo, které v konečném důsledku uznává za nejvyšší moc smrt. Například slovo, že „nic nemá smysl“. Nebo že světu vládne „lež a nenávisť“. Slovem smrti je rozsudek, který posílá do plynu všechny nepohodlné. Slovem smrti jsou nálady a postoje, které cloumají lidskou společností, ale které dovedou jen ničit, bořit, a v posledu rezignovat a zoufat si. Slovem smrti jsou strachy, vyjadřované agresí a zlobou. Často jsou iracionální, protože neodrážejí realitu. Příklad: Patrně nejvíce lidí zahyne při běžném provozu na silnicích. A přesto nikdo nedemonstruje s transparentem: „Auta v ČR nechceme!“ Lidé se nechávají ovládat slovem smrti, když nedovedou odolat ďáblovým svodům a bojovat proti „mocnostem, silám a všemu, co ovládá tento věk tmy, proti nadzemským duchům zla“, jak se píše v epištole Efezským. Naslouchají slovu smrti a jejich život ke smrti spěje.

Ale evangelium není o slovu smrti. Je svědectvím o slovu života. O Slovu s velkým 'S', protože nejde o prázdné gesto, zvuk, hlas ani text, ale jde o Logos – klíč k životu, klíč uvolňující síly života, jako jsou láska, víra a naděje. Je to Slovo, které život tvoří, udržuje a zachovává.

To všechno, co jsem se tu snažil říci, se zatím zdá takové neuchopitelné, přesně po vzoru všech těch bohapustých teorií či suchých dogmat. Ale nyní přijde ke slovu zásadní rozdíl, kterým se křesťanství liší od nejrůznějších idealismů a snových vizí. Pisatel první Janovy epištoly trvá na tom, že zvěstuje jen to, citují: „co jsme slyšeli, co jsme na vlastní oči viděli, na co jsme hleděli a čeho se naše ruce dotýkaly.“ Základním znakem pravého evangelia je skutečnost, že se jedná o svědectví. Svědek dosvědčuje něco, čeho byl sám svědkem. Přidržíme-li se tradičního názoru, že první Janova epištola je dílem apoštola Jana, který Ježíše skutečně zažil a chodil s ním po Palestině, je pro nás tato úvodní věta jeho epištoly záznamem očitého svědka, který je garantem pravdivosti evangelia. Podle některých badatelů jsou však Janovy epištoly dílem pozdější generace svědků. Jsou prý sepsány jedněmi z prvních teologů takzvané Janovské školy. Jak v tomto případě chápat úvodní větu o očitém svědectví? Myslím, že ten druhý přístup ještě lépe postihuje povahu předávaného evangelia. Ani v tomto případě se v první řadě nejedná o učení, dogma nebo znalost, ale předává se vlastní zkušenost. I pro dnešní svědky evangelia má platit, že předávají něco, s čím mají osobní zkušenost. To platí pro faráře stejně jako pro učitele nedělní školy, katechety nebo pro rodiče, kteří chtějí víru předat svým dětem. Všimněte si přitom, jak ta úvodní věta graduje. Na prvním místě jde o předání něčeho, co jsme slyšeli. O něčem slyšet ještě neznamena to zažít. Mnoho křesťanů uchovává svou víru jako něco, co někdy v mládí zaslechli, co jim někdo někdy řekl a co si z tohoto slyšeného evangelia zapamatovali. To je víra zprostředkovaná skrze vyprávění a naslouchání. Jestliže ale něco vidíte na vlastní oči, pak jste toho účastni. Vidět znamená být při tom. Být u toho. To už je mnohem víc, než jen znalost z doslechu. Ale stále jde o pasivní účast. Svědectví víry však zahrnuje i vlastní aktivní hledání. To je to vrcholné slovo: „Čeho se naše ruce dotýkaly.“ To už není styl: „jedna paní povídala“. Ani pouhé „byl jsem tam a viděl jsem to“. Ale je to, jako když někomu věnujete svoji ohmatanou bibli. Jsou na ní stopy každodenního čtení, možná podtrhané verše, a celá je tak trochu ošuntělá. Používaná víra nevoní novotou a nevypadá úplně dokonale jako ze škatulky. Je prostě ohmataná. Je to něco, čeho se naše ruce už tolikrát dotýkaly. Takové svědectví víry je pak věrohodné, autentické a přesvědčivé. Stejně jako svědectví evangelia nebo epištol. Pak i my jako Kristovi svědkové smíme s plnou odvahou říci: „Co bylo od počátku, co jsme slyšeli, co jsme na vlastní oči viděli, na co jsme hleděli a čeho se naše ruce dotýkaly, to zvěstujeme: Slovo života.“ Amen.

Modlitba:

Pane Ježíši Kriste, dej, at' o tobě nemlčíme, at' tě stavíme lidem před oči a přivádíme lidi k tobě, aby se tě i oni mohli dotknout.

Přímluvná modlitba: *Pane Ježíši Kriste, děkujeme ti za svědectví apoštolů. Děkujeme za svědectví našich duchovních otců a matek. A tak tě prosíme, dej, abychom i my dovedli svou víru vyznávat autenticky, tak jak ji žijeme a jak se s ní potýkáme. Prosíme, zbav nás vši křečovitosti a vyumělkovanosti. Dej, at' jsou pro nás víra, modlitba, či dobročinnost přirozené jako dýchání. Prosíme, dej, at' z naší víry mají užitek všichni pochybující, at' z naší lásky prosperují nemilovaní, at' z naší naděje berou posilu zoufalí, až naší radosti dostanou radost i smutní. Pane, prosíme, nauč nás svou víru vzájemně sdílet, respektovat i vzdělávat. Amen.*